

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО. ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВознавство. ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ

УДК 327.3

DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-3-125>

Роман Вікторович Вереша

Кафедра кримінального та адміністративного права
Академія адвокатури України
Київ, Україна

СУЧАСНІ РИЗИКИ І ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ БЕЗПЕКОВИХ ІНСТИТУЦІЙ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Анотація. Метою цього дослідження є визначення проблем, що знижують ефективність виконання міжнародними безпековими інституціями своїх функцій із підтримання глобального миру та безпеки, а також пошук можливих підходів до актуалізації їхньої діяльності. Досягнення визначеної мети включає вивчення відповідності функціоналу та повноважень міжнародних безпекових інституцій сучасним видам загроз глобальній безпеці. У фокусі дослідження перебувають Організація Об'єднаних Націй (ООН), Північноатлантичний альянс (НАТО), Рада Європи (РЕ) та Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ). Задля досягнення поставленої мети було здійснено аналіз документів, що регулюють діяльність зазначених інституцій та рішень, що приймалися ними протягом 2014–2025 року. Поряд із теоретичними аспектами щодо регулювання їхньої діяльності проводиться аналіз кейсів (анексія Криму, захват російськими окупаційними військами ЧАЕС та ЗАЕС), де реакція зазначених інституцій може бути оцінена як неефективна або малоефективна, визначаються причини такої ситуації й надаються пропозиції щодо вдосконалення функціоналу суб'єктів забезпечення глобальної безпеки. Дослідження показало, що 2014 рік став ключовим моментом для системи колективної безпеки. Умови реальної війни в Європі виявили нездатність забезпечення адекватної реакції з боку безпекових структур. Добровільна участь у таких структурах і відповідних договорах та можливість виходу з неї в будь-який момент робить уразливою всю систему. Оскільки такий вихід зазвичай стосується сильних членів, це не лише послаблює систему колективної безпеки, а й порушує баланс у сфері глобальної безпеки. Існуючі парадокси в протоколах прийняття рішень також створюють колапс систем колективної безпеки. Вирішення цієї проблеми можливо лише шляхом повного усунення сторін конфлікту від прийняття рішень. Пропонується також вирішення питання забезпечення в кризовій ситуації виконання функцій безпековими структурами, що не пов'язані з воєнними складовими (на кшталт МЕГАТЕ) через створення відповідних безпекових союзів. Запропоновані в дослідженні висновки щодо

проблем функціонування сучасних безпекових структур та підходи до їх вирішення можуть стати основою для подальших досліджень у сфері колективної та глобальної безпеки.

Ключові слова: НАТО, міжнародна безпека, атомні електростанції, процедура ООН, війна.

Roman V. Veresha

*Department of Criminal and Administrative Law
Academy of Advocacy of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

CURRENT RISKS AND PROBLEMS OF INTERNATIONAL SECURITY INSTITUTIONS AND WAYS TO OVERCOME THEM

Abstract. *The purpose of this study is to identify problems that reduce the effectiveness of international security institutions' performance of their functions in maintaining global peace and security, as well as to find possible approaches to updating their activities. Achieving the defined goal includes studying the compliance of the functionality and powers of international security institutions with modern types of threats to global security. The study focuses on the United Nations (UN), the North Atlantic Alliance (NATO), the Council of Europe (CoE) and the International Atomic Energy Agency (IAEA). In order to achieve this goal, the documents governing the activities of these institutions and the decisions they made during 2014–2025 were analyzed. Along with the theoretical aspects of regulating their activities, an analysis of cases is carried out (annexation of Crimea, seizure by russian occupation forces of the Chernobyl nuclear power plants and ZNPPs), where the reaction of these institutions can be assessed as ineffective or ineffective, the reasons for this situation are determined and proposals are provided to improve the functionality of global security entities. The study showed that 2014 was a key moment for the system of collective security. The conditions of a real war in Europe revealed the inability to ensure an adequate response from the security structures. Voluntary participation in such structures and relevant contracts and the possibility of withdrawing from it at any time makes the entire system vulnerable. Since such an exit usually concerns strong members, it not only weakens the collective security system, but also upsets the balance in the field of global security. The existing paradoxes in decision-making protocols also create the collapse of collective security systems. This problem can only be solved by completely removing the parties to the conflict from decision-making. It is also proposed to solve the issue of ensuring the performance of functions in a crisis situation by security structures that are not related to military components (such as MEGATE) through the creation of appropriate security alliances. The conclusions proposed in the study on the problems of the functioning of modern security structures and approaches to their solution can become the basis for further research in the field of collective and global security.*

Keywords: NATO, international security, nuclear plants, UN procedure, war.

ВСТУП

Через глобальні геополітичні зміни система колективної безпеки, що формувалася протягом десятиліть і розглядалася як така, що здатна забезпечити підтримку глобального миру в 20-х роках ХХІ століття все частіше виявляється малоєфективною. Зростаюча кількість та масштаб регіональних конфліктів, відверто агресивна політика окремих держав, воєнні злочини та масове порушення прав людини, з одного боку, і нездатність міжнародних інституцій, до завдань яких належить забезпечення світової безпеки, адекватно протистояти новим викликам – з іншого, дозволяє констатувати факт наявності глибокої кризи всієї світової системи безпеки. Згідно з Global Peace Index за період з 2008 по 2024 рік світ став менш безпечним у 12 разів, а з 163 країн, що стали об'єктом оцінки, 46 оцінюються як такі, в яких рівень безпеки є нижчим за середній [1]. Водночас відбувається й поступове розширення розуміння колективної безпеки, яка крім питань забезпечення миру, починає включати й інші безпекові питання, зокрема забезпечення протидії загрозам здоров'я, протидія та подолання наслідків надзвичайних ситуацій, кліматичних змін, гуманітарних криз. Таким чином, сучасне розуміння колективної безпеки охоплює як питання, пов'язані з воєнними конфліктами та ядерною безпекою (висока політика), так і питання, що не пов'язані з ними, але створюють інші безпекові загрози (низька політика) [2].

Криза системи колективної безпеки в ХХІ ст. не є першим подібним прикладом. Таким саме чином, потерпіли крах зусилля Ліги Націй, коли заснована на ідеалістичних ідеях вона виявилася на практиці нездатною протидіяти проявам агресії з боку Японії в 1932 році [3]. Після 1945 року створюється нова, більш розгалужена система, що включає як світові, так і регіональні безпекові інституції: ООН, ОБСЄ, НАТО, ЄС, РЄ. У 20-х роках ХХІ століття кризові явища знов починають проявлятися. Застаріла система прийняття рішень, нездатна швидко й об'єктивно реагувати на зміну ситуації в світовій політиці, якщо й не виключає повністю їх спроможність забезпечити збереження миру та безпеки, то робить таку реакцію занадто уповільненою, що значно знижує її ефективність. Деякі алгоритми прийняття рішень взагалі демонструють повну парадоксальність, як, зокрема, право вето держави-агресора в Раді Безпеки ООН. Причому застосування права вето є тим частішим, чим більш агресивна й руйнівна зовнішня політика проводиться державою. Так, зокрема, починаючи з 1991 року РФ застосовувала право вето вдвічі частіше, ніж інші члени Ради Безпеки ООН, водночас проводячи агресивну політику проти Чеченської Республіки Ічкерія, Грузії, Молдови, розпалюючи конфлікти в африканських країнах і, зрештою, вчинивши відкритий напад на Україну [4]. Водночас тривалий час дебати навколо реформи РБ ООН точилися навколо питань реформування її структури й складу, тоді як це мало впливає на ефективність цього органу в питаннях підтримання миру. Реальні зміни вимагають перегляду повноважень Ради Безпеки, реформування процедури прийняття рішень, розробки інструментів примушування до миру [5]. Так само

низьку ефективність в умовах глобальної кризи демонструють і регіональні інституції. Так, консенсуальний принцип прийняття рішень ОБСЄ зробив неможливим її адекватну реакцію на акти міжнародної агресії в Європі.

Майже повну нездатність до адекватної реакції в умовах глобальної кризи демонструє й Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ). На відміну від інших міжнародних інституцій МАГАТЕ має вузькоспрямовану мету – забезпечення безпеки ядерних об'єктів та нерозповсюдження ядерної зброї. Принаймні перша з них виходить за межі політичних дискусій, оскільки спрямована суто на забезпечення фізичного існування людства. Водночас військова окупація рф Запорізької АЕС, перешкоджання нормальному її функціонуванню й створення таким чином, ядерної загрози людству яскраво продемонструвала повну неспроможність МАГАТЕ здійснювати свої функції в умовах реальної кризи, адже дієві механізми примушення порушника до припинення протиправних дій у сфері забезпечення ядерної безпеки просто відсутні.

Політичні дебати й суперечності всередині НАТО не можуть не викликати занепокоєння. Створений у середині ХХ ст. як головний трансатлантичний форум із воєнних і політичних питань, Північноатлантичний Альянс стикається сьогодні з тим, що закладені в минулому основи його діяльності вже не відповідають умовам сучасності. Йдеться про необхідність розширення сфери його діяльності на питання, пов'язані з економічною безпекою; пошук підходів до стримування гібридних загроз [6].

Дослідження пропонує комплексне бачення проблеми забезпечення глобальної безпеки. Воно створює аналітичну основу для розробки концепцій, пов'язаних із переглядом функціоналу міжнародних інституцій у сфері забезпечення глобальної безпеки.

1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Питання, пов'язані з забезпеченням глобального миру, потребують у ХХІ ст. підвищеної уваги. Визначається одразу кілька концептуальних моментів. Так, міжнародна ситуація в цілому характеризується як така, що перебуває в стані «турбулентності», коли підвищений рівень небезпеки стикається з ситуацією зміни лідерства у міжнародних відносинах, а дієва реакція з боку міжнародних інституцій майже відсутня [7]. По-друге, відмічається, що попри глобалізаційні процеси національні інтереси продовжують відігравати важливу роль для суб'єктів міжнародних відносин. Із одного боку, йдеться про необхідність перегляду всієї концепції національних інтересів і її зміни на користь колективних інтересів [8]. З іншого – міжнародні інституції можуть використовуватись як майданчик для просування національних інтересів у самих різних сферах, що визнані важливими для забезпечення національної безпеки [9]. Проте в будь-якому випадку забезпечення балансу таких інтересів, розв'язання конфліктів, а іноді – пряме стримування й примушення до дотримання норм міжнародного права, подолання воєнних,

природних, економічних та інших кризових ситуацій неможливе без міжнародного співробітництва, як на рівні глобального управління, так і на регіональному [10]. До того ж відсутність міжюрисдикційного співробітництва унеможливує протидію та боротьбу з проявами глобальної злочинності, зокрема – тероризмом [11]. Аспектом, що не може бути залишений поза увагою, є також те, що протистояння багатьом сучасним загрозам є неможливим виключно на національному рівні. Додатковими факторами ризику стають транскордонний характер кіберзлочинності, широке використання злочинними угрупованнями соціальних мереж, швидкий розвиток технологій, зближення кіберзлочинності та тероризму тощо. Розширення ландшафту загроз із аналогового на віртуальний простір вимагає поєднання зусиль для протидії гібридним викликам як на організаційному рівні, так і на рівні технічного співробітництва [12]. Питання глобальної безпеки знаходять прояв і в питаннях, що з першого погляду не пов'язані з нею в класичному її розумінні. Так, дослідження проблем глобального потепління показують наявність прямого зв'язку між погодними змінами та змінами моделей терористичної діяльності [13]. Таким чином, існує ціла низка нових загроз, що або не потрапляють у сферу питання глобальної безпеки, або не здобувають наразі належної уваги.

Так само предметом наукового аналізу стає діяльність відповідних міжнародних інституцій, до сфери яких належать питання забезпечення глобального миру. Зокрема, виділяється роль ООН, чия функція із забезпечення глобального миру розширилася з 1945 року від забезпечення миру та запобігання конфліктам на «супутні» сфери, з визначенням «цілей сталого розвитку». При загальній позитивній оцінці діяльності ООН вказується, що початок агресії проти України в 2014 році став тим викликом, щодо якого ООН виявилася нездатною запропонувати ефективне вирішення [14]. Серед основних причин втрати ООН своєї дієвості в забезпеченні глобального миру називається, як швидка зміна балансу сил на політичній арені світу, так і розвиток технологій [15]. Застосування санкцій називається одним із основних інструментів реагування з боку ООН на дії порушників норм міжнародного права й оцінюється як дієвий інструмент Ради безпеки ООН [16]. Проте через необхідність залучення до процесу їх застосування Ради Безпеки ООН цей механізм часто залишається нереалізованим, зокрема – у зв'язку з воєнною агресією росії проти України.

Роль НАТО, як інструмента стримування можливої комуністичної загрози, втратила свою актуальність із розпадом СРСР і всього блоку Варшавського договору. Це змусило вперше переглянути ціль і завдання Альянсу. Стосовно двох останніх аспектів, слід зауважити, що вони вже не обмежуються виключно питаннями колективної безпеки, а стають й інструментом зовнішньої політики. До кола інтересів Альянсу включаються питання забезпечення глобального миру та розвитку демократії [17]. Вдруге до такого перегляду спонукала терористична атака на США 11 вересня 2001 року. Протидія тероризму, а також іншим загрозам існуванню людства – проявам релігійного екстремізму, проблемам глобального

потепління, можливим кризам у функціонуванні енергетичної системи, вирішення гуманітарних питань у зонах стихійних лих тощо також потрапляють до кола проблем, до вирішення або протидії яким залучається Альянс. Водночас незмінним залишається те, що найбільша активність із боку НАТО спостерігається там, де йдеться про інтереси США [18]. У XXI ст. глобалізаційні процеси та розвиток технологій досягли рівня, коли виникла низка загроз, що не можуть бути територіально обмежені. До них належать, зокрема, кібертероризм, отримання доступу потенційних держав-агресорів до технологій зі створення зброї масового знищення, біологічні загрози, можливість розміщення зброї в космосі [19]. Це свідчить, що концепція поширення захисту виключно на країни-члени Альянсу вже застаріла. З іншого боку, перспективи змін у діяльності НАТО оцінюються як цілком реальні. Унікальна внутрішня побудова, що має в основі не лише воєнні, а й ціннісні орієнтири, забезпечує здатність Альянсу до балансування та пристосування до нових умов, що є основою його стабільності [20]. Саме тому членство в НАТО як гарантія безпеки в разі агресії та захисту демократичних цінностей попри все залишається сьогодні бажаною метою для деяких країн [17].

Війна в Україні привернула увагу до питань, що виникають у зв'язку з необхідністю забезпечення безпеки ядерних енергетичних об'єктів у зоні воєнних дій. АЕС оцінюються як інструмент воєнного та політичного впливу. Міжнародні стандарти та протоколи, що працювали в мирний час, виявилися неефективними в умовах воєнних дій, а сама система забезпечення безпеки ядерних об'єктів була скомпрометована [18].

Таким чином, оцінка ефективності на пошук підходів до реформування системи колективної безпеки потребує комплексного розгляду проблем, пов'язаних із функціоналом усіх безпекових інституцій. Дослідження пропонує підхід, коли конкретні ситуації, пов'язані з воєнною агресією росії проти України розглядаються з позиції реакції на них різних безпекових структур.

Постановка задач

Забезпечення глобального миру потребує сьогодні інтегрованого механізму міжнародних безпекових структур. Періодичний перегляд підходів до системи колективної безпеки та її інструментів не є надзвичайним явищем. Водночас ситуація в світовій політиці в 20-х роках XXI століття виявила необхідність пошуку принципово нових підходів до побудови системи колективної безпеки. «Косметичні» зміни у вигляді реструктуризації вже не приносять бажаного ефекту, вимагаючи повного перегляду функціоналу та повноважень самих безпекових інституцій, а також пошуку дієвих засобів впливу на суб'єктів, що створюють загрозу глобальній безпеці.

Це дослідження має на меті пошук проблем, що стоять на заваді ефективності безпекових структур. Задля досягнення цієї мети, їхня діяльність розглядається на конкретних прикладах. Дослідження включає вирішення наступних задач:

– розглянути поняття системи колективної безпеки та виявити проблеми низької її ефективності в умовах війни;

– розглянути право вето як критичну перешкоду для прийняття ООН адекватних рішень щодо розв’язання агресивної війни (на прикладі case-study анексії росією Криму (2014);

– визначити роль та виявити проблеми функціонування НАТО в контексті забезпечення безпекових гарантій для світового правопорядку;

– вивчити кризу функціоналу МАГАТЕ в умовах реальної воєнної агресії. Case study ситуація навколо Чорнобильської атомної електростанції (лютий-березень 2022 року) та Запорізької атомної електростанції (з березня 2022 року).

2. МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Дослідження включає вивчення й оцінку дій основних інститутів колективної безпеки (ООН, НАТО, МЕГАТЕ) як реакцію на початок росією агресивної війни проти України та зазіхання на її незалежність та територіальну цілісність. Метою такого вивчення є з’ясування ефективності наявних в арсеналі зазначених безпекових інституцій інструментів реакції на порушення норм міжнародного права, що створюють загрозу глобальній безпеці, в умовах воєнного протистояння двох держав. Матеріалами дослідження стали дані про недотримання росією умов міжнародних угод у сфері глобальної безпеки: Договору про звичайні збройні сили в Європі; Договору СНО-III по стримуванню стратегічних ядерних сил росії і США; Договору про відкрите небо та Договору про ліквідацію ракет середньої і малої дальності (РСМД) [21]; дані про виключення росії з Ради Європи й перспективу справ, що залишилися без розгляду та рішень, що не були виконані [22]; інформаційні дані ООН щодо резолюцій, пов’язаних із анексією Криму [23; 24].

Виходячи з цілі та завдань дослідження, воно включало кілька етапів.

Завданням *першого етапу* став розгляд функціонування інституцій міжнародної безпеки в контексті сучасних викликів і глобальних протиріч. Було розглянуто поняття системи колективної безпеки в контексті того, як воно змінювалося та які аспекти охоплюються колективною безпекою на сучасному етапі. Визначено відмінність між поняттями «колективна безпека» та «глобальна безпека». На основі конкретних прикладів щодо порушення росією Договору про звичайні збройні сили в Європі; Договору СНО-III по стримуванню стратегічних ядерних сил росії і США; Договору про відкрите небо; Договору про ліквідацію ракет середньої і малої дальності (РСМД) [21] та Європейської конвенції з прав людини було показано проблемність дотримання сторонами укладених ними безпекових угод в умовах війни.

Другий етап включає розгляд внутрішніх проблем функціонування системи колективної безпеки, що можуть стати перешкодами для ефективного реагування ними на безпекові загрози. Розглянуто підсумки голосування Генеральної асамблеї ООН та РБ ООН щодо відповідних резолюцій про територіальну цілісність України. Окрема увага приділена праву вето країн-членів РБ ООН як критичній перешкоді для прийняття ООН адекватних рішень щодо розв’язання агресивної війни (на прикладі case-study анексії росією Криму (2014)).

Третій етап – зосередження дослідження на проблемах функціонування НАТО в контексті забезпечення безпекових гарантій для світового правопорядку.

Четвертий етап включає розгляд проблем, що виникають як загроза глобальній безпеці в сфері функціонування атомних електростанцій. На прикладі case study ситуації навколо Чорнобильської атомної електростанції (лютий – березень 2022 року) та Запорізької атомної електростанції (з березня 2022 року) показується криза функціоналу МАГАТЕ в умовах реальної воєнної агресії.

Дослідження обумовлюється проблемами функціонування систем колективної безпеки, що стали очевидними під час російсько-української війни.

Дослідження не містить конфлікту інтересів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

3.1 Функціонування інституцій міжнародної безпеки в контексті сучасних викликів і глобальних протиріч

Колективна безпека являє собою спільну систему заходів, що застосовуються її членами насамперед для попередження воєнних конфліктів. Таке співробітництво базується на відповідних міжнародних угодах, що містять основний принцип роботи такої системи – агресія проти однієї зі сторін відповідної колективної угоди розглядається як агресія проти всіх сторін угоди, які мають об'єднати зусилля для здійснення протидії агресору. Зазвичай, коли йдеться про колективну безпеку, то мається на увазі система глобального характеру [25]. Водночас в академічній літературі колективна безпека визначається як інституціоналізована універсальна або *регіональна* система, в якій держави досягли домовленості спільно протидіяти будь-яким проявам агресії або іншому протиправному застосуванню сили проти будь-якої держави – члена такої системи [18]. Таким чином, до поняття колективної безпеки включається крім глобального й регіональний аспект. У якості концептуальних моментів при розгляді поняття колективної безпеки слід назвати також те, що вона оцінюється як така, що має реагувати на будь-які загрози незалежно від місця їх локалізації, якщо такі загрози створюють небезпеку для системи в цілому [2], а також її поширення на сфери, які не включаються до неї в класичному розумінні – вірусні загрози, кліматичні зміни, гуманітарні кризи тощо [13]. Таким чином, колективна безпека є не просто інструментом забезпечення глобальної безпеки. Кожна система колективної безпеки, що створюється, в умовах існування глобальних загроз має охоплювати не лише інтереси її членів, а й бути спроможною належним чином відреагувати на будь-який виклик, що може мати глобальні наслідки. Така реакція не може бути забезпечена на національному, а іноді й на регіональному рівні. Існуючі інституції із забезпечення колективної безпеки – ООН, ОБСЄ, ЄС, РЕ до останнього часу демонстрували здатність до виконання покладених на них завдань. Водночас уже з 2010-х років починають з'являтися ознаки кризи системи, першою явною вказівкою на яку стала анексія Криму в 2014 році, коли виявилось, що найбільш

поширеною реакцією на відкрите воєнне вторгнення та порушення договірних зобов'язань є «глибоке занепокоєння».

Історичний досвід показує, як те, що за відсутності дієвих інструментів впливу міжнародні інституції не здатні протистояти реальним глобальним загрозам, так і те, що самі наявні інструменти *потребують регулярного перегляду*. Підтвердженням першої тези стала діяльність Ліги Націй, яка, попри всі зусилля, виявилася нездатною протистояти початку Другої світової війни. Як її правонаступниця, ООН доволі тривалий час виявляла здатність керувати міжнародними процесами, проте відверті провали в стримуванні воєнної агресії росії проти України вказують на те, що наявні в її арсеналі інструменти вже не відповідають вимогам сучасності. В тому чи іншому ступені це стосується й інших безпекових інституцій. Значною мірою проблема полягає в тому, що система колективної безпеки, базуючись на добровільній домовленості її членів, не передбачає скільки-небудь серйозних наслідків для порушників таких домовленостей. Таким чином, дотримання своїх зобов'язань щодо колективної безпеки буде настільки добросовісним, наскільки сторона зацікавлена в участі в системі. Водночас недотримання або вихід із відповідних договорів буде мати серйозні наслідки для глобальної безпеки. Колективна безпека в умовах глобалізації є одним із засобів забезпечення глобальної безпеки. Водночас будь-які загрози глобальній безпеці тим чи іншим чином зачіпають усіх або окремих учасників системи колективної безпеки.

Прикладом того, як легко може бути порушено баланс системи колективної безпеки є те, як більш ніж тридцятирічне співробітництво з НАТО і всі договірні домовленості були зруйновані росією після початку війни проти України без будь-яких серйозних наслідків для росії, але водночас із серйозними наслідками для глобальної безпеки (Таблиця 1).

Таблиця 1

Виконання росією своїх зобов'язань щодо договорів, які забезпечують глобальну безпеку (розроблено автором із використанням даних офіційного вебсайту НАТО [21]).

Договір	Дії росії	Наслідки для росії
Договір про звичайні збройні сили в Європі	вихід з договору 7 листопада 2023 року	виконання умов Договору неможливе без участі росії. Дію призупинено
Договір СНО-III по стриманню стратегічних ядерних сил росії і США	невиконання умов Договору, відмова від проведення двосторонніх консультацій та ненадання сприяння діяльності інспекцій США	відсутність контролю за нарошуванням стратегічних ядерних сил однією з ядерних держав

Договір	Дії росії	Наслідки для росії
Договір про відкрите небо	вихід із Договору 18 грудня 2021 року	припинення спостережних польотів, що забезпечували прозорість дій сторін
Договір про ліквідацію ракет середньої і малої дальності (РСМД)	невиконання росією умов договору	США призупинили 1 лютого 2019 року участь у Договорі й вийшли з нього 2 серпня 2019 року через невиконання росією своїх зобов'язань

Фактично, попри порушення росією укладених нею угод у сфері безпеки, таке порушення не мало для неї жодних інших наслідків, крім занепокоєння контрагентів та закликів до виконання умов договору [21]. Так само й власне членство в міжнародних інституціях, що пов'язані з питаннями забезпечення колективної безпеки, може бути просто припинено, якщо порушник міжнародних норм не бачить для себе переваг для подальшого перебування в їхньому складі. В якості прикладу можна навести вихід росії зі складу Ради Європи в березні 2022 року [26]. Цьому передував її вихід із Європейської конвенції з прав людини та основоположних свобод. Незважаючи на те, що рішення Європейського суду з прав людини мали виконуватися росією ще півроку, тобто до 16 вересня 2022 року, російський парламент у червні 2022 року ухвалив рішення про те, що ці рішення не будуть виконуватися [27], повністю знехтувавши всіма міжнародними домовленостями. Жодних механізмів примусу до виконання цих рішень немає. Станом на 16 вересня 2022 року на розгляді ЄСПЛ перебувало 17450 скарг проти рф. Крім того, не було виконано рф 2129 постанов та рішень, що були прийняті ЄСПЛ раніше [22].

Таким чином, договірні домовленості не мають жодного значення для членів системи колективної безпеки, коли вони втрачають особистий інтерес до такої участі. Оскільки така участь є добровільною, то жодні механізми перешкодити цьому відсутні. Водночас для глобальної безпеки виникають таким чином нові загрози. Побудова систем колективної безпеки за принципом приєднання більш слабких до сильніших значною мірою впливає на стійкість усієї системи, оскільки вихід будь-якого з сильних членів завдає їй руйнівного впливу.

3.2 Право вето як критична перешкода для прийняття ООН адекватних рішень щодо розв'язання агресивної війни. Case-study анексія росією Криму (2014)

Водночас вихід із договорів або залишення безпекових інституцій може не застосовуватися порушником норм міжнародного права коли це не відповідає його інтересам. Самим яскравим прикладом є те, що Рада Безпеки ООН продовжує зберігати в своєму складі одного з головних порушників міжнародного права – рф, яка не лише зухвало порушує такі норми, а й користується при цьому правом вето.

Таким чином, основною перешкодою в здійсненні членами системи колективної безпеки своїх функцій і реалізації додаткових важелів впливу стає конфлікт інтересів.

Анексія Криму може розглядатись як один із ключових моментів у оцінці ефективності системи колективної безпеки в XXI ст., що мав територіальні, політичні й правові наслідки. Це стало першим із 1945 року випадком насильницького захоплення території іншої держави в Європі.

Хронологія подій включала кілька етапів. У період із листопада 2013 року по лютий 2014 року відбулися масові протести в Україні, викликані спробою про-російського уряду В. Януковича змінити вектор орієнтації української держави з європейського на російський. Оскільки спроби російського уряду вплинути на події не дали вагомого результату, 20 лютого 2014 року рф почала латентну окупацію Криму, вдаючись до дій, спрямованих на «розхитування» ситуації та формування так званих «отрядів самооборони». 27 лютого 2014 року відбувся захват будівель Верховної Ради АРК та Ради Міністрів АРК, на яких незаконно було встановлено російський прапор. 1 березня 2014 року почалося вже відкрите розширення російської військової присутності на території АРК. 11 березня 2014 року було оголошено так звану «Декларацію незалежності Криму». 16 березня 2014 року російською окупаційною владою було організовано проведення референдуму, що не лише відбувся всупереч українському законодавству, а й повністю виключав можливість вільного волевиявлення, оскільки проводився під впливом воєнної сили. 18 березня 2014 року відбулося підписання договору про приєднання Криму до рф.

Дії рф призвели до порушення ст. 2 Статуту ООН, а саме щодо неприпустимості застосування сили проти територіальної недоторканості та політичного суверенітету будь-якої іншої держави [28]. Також були грубо порушені домовленості, зафіксовані в Меморандумі про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї [29].

27 березня 2014 року Генеральна Асамблея ООН приймає Резолюцію про територіальну цілісність України (A/RES/68/262). За резолюцію проголосувало 100 членів Асамблеї присутніх на засіданні, 58 утрималися й 11 (включаючи рф) проголосували проти. 24 члена Асамблеї були відсутні [23; 24]. Таким чином, загальна картина стосовно Резолюції може бути представлена наступним чином (Рисунок 1).

Незважаючи на те, що Резолюція була прийнята більшістю голосів неможна залишити поза увагою те, що, при всій очевидності питання й порушенні діями рф самого Статуту ООН, перевагу в голосах не можна назвати абсолютною. Таким чином, можна стверджувати, що сторони, які утрималися або голосували проти, приймали рішення виходячи насамперед із власних інтересів, а не з інтересів забезпечення безпеки окремого члена ООН і не беручи до уваги очевидне порушення норм міжнародного права рф, що є ще одним свідченням кризи всередині самої системи ООН.

Співвідношення голосів при голосуванні за Резолюцію про територіальну цілісність України (2014)

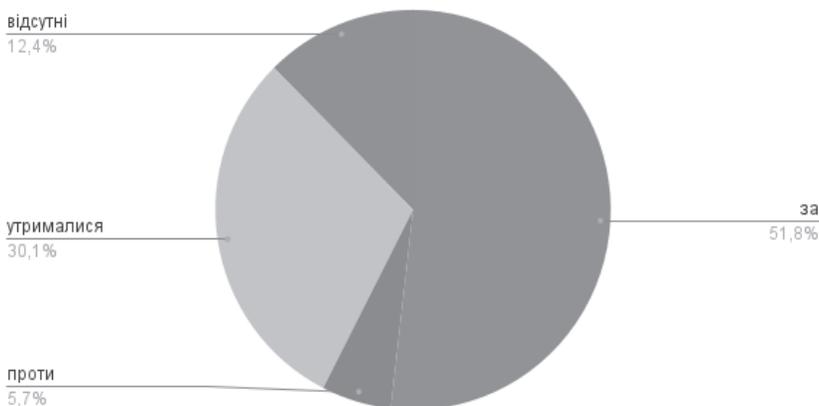

Рисунок 1. Співвідношення голосів при голосуванні Резолюції про територіальну цілісність України (створено автором на підставі даних ООН [23]).

Ситуація з прийняття рішень Радою Безпеки ООН по проекту резолюції РБ ООН 15 березня 2014 року про суверенітет, незалежність, єдність та територіальну цілісність України продемонструвала більшу єдність сторін стосовно зазіхань РФ на територіальну цілісність та безпеку України (13 – за, 1 – проти (РФ), 1 – утримався (Китай) [24]. Проте це голосування виявило іншу ваду в процедурі прийняття рішень РБ ООН, коли існує можливість їх блокування саме країною-агресором.

Окупація Криму яскраво продемонструвала нездатність існуючої системи колективної безпеки протидіяти проявам агресивної політики, що завдало неправного впливу її іміджу та створило небезпечний прецедент, коли порушник не зазнав скільки-небудь вагомих наслідків, що призвело до ще більш агресивних дій у майбутньому. До того ж зростання російської військової присутності з подальшим початком у 2022 році воєнних дій негативно вплинуло на безпекову ситуацію в чорноморському регіоні [30]. У свою чергу Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні протягом усіх років окупації фіксує масові порушення прав людини в окупованому Криму, включаючи цілеспрямоване переслідування лідерів кримськотатарського народу [31].

3.3 Роль та проблеми функціонування НАТО в контексті забезпечення безпекових гарантій для світового правопорядку

Сучасні акти агресії виходять далеко за межі прямого застосування воєнної сили. У зв'язку з цим, основним питанням для обговорення постає визначення підстав

для застосування ст. 5 Північноатлантичного договору в умовах гібридної агресії. Приклади такої агресії почалися ще до початку XXI ст., коли кібератака з боку росії на цифрову інфраструктуру Естонії призвела до значних збоїв у її функціонуванні. Проте визнання кібератак як підстави для застосування статті 5 відбулося лише через сім років після цих подій, коли початок війни в Україні змусив країни НАТО визнати необхідність докорінного перегляду підходів до питань колективної безпеки з боку Альянсу [6].

Саме 2014 рік був визнаний країнами Північноатлантичного Альянсу як переломний момент у забезпеченні євроатлантичної безпеки. Як було відмічено в Декларації саміту Уельсу, російська агресія стала викликом Європі в цілому. До того ж було відмічено зростання дестабілізації у світі, що охопила країни Близького Сходу та Північну Африку. Слід зауважити, що навіть визнаючи невідворотність впливу зростаючої нестабільності у всьому світі на самі країни-члени НАТО, у Декларації саміту Уельсу наголос робиться саме на власних територіях і населенні, а протидія небезпекам розглядається виключно в межах застосування статті 5. Тобто Альянс продовжує дотримуватися позиції невтручання до тих пір, поки світова ситуація стає все менш керованою. Також, виражаючи глибоке занепокоєння діями росії на сході України й констатуючи порушення з боку рф існуючих між нею і Альянсом домовленостей, Декларація водночас наголошує на можливої стратегічній цінності партнерства між НАТО та росією.

Початок гарячої фази у війні росії проти України зробила існування кризи у функціонуванні Альянсу ще більш очевидною. Неодноразові порушення російськими дронами та ракетами повітряного простору країн-членів НАТО (зокрема Польщі, Латвії, Румунії) не здобули адекватної відповіді оскільки були охарактеризовані як такі, що не були спрямовані безпосередньо проти країн-членів НАТО [32]. Це не лише виявило проблеми із системою протиповітряної оборони деяких членів Альянсу, а й продемонструвало його політичну слабкість у цілому. Крім того, це стало сигналом для агресора в особі росії як про неготовність Альянсу до негайної реакції на агресію, так і щодо можливості маніпуляцій стосовно «ненавмисного» вторгнення в повітряний простір його членів. Уникнення такої неоднозначної ситуації можливо лише шляхом поширення компетенції НАТО на ситуації, що, хоча й не охоплюються ст. 5 Вашингтонського договору, проте можуть створювати як потенційну небезпеку для країн-членів Альянсу, так і небезпеку глобальному миру. Така реакція може мати прояв у застосуванні різного роду інструментів впливу, починаючи від інструментів політичного або технологічного характеру до застосування воєнної сили. Причому в разі загрози глобальному миру така реакція має бути обов'язковою.

До того ж НАТО стикається з уже вказаною вище проблемою кризи структури. Невизначеність позиції одного з ключових членів – США та прямі висловлення президентом Д. Трампом сумнівів щодо готовності США брати участь у захисті союзників [33] є чітким сигналом про ненадійність системи. Тим більше,

що це відбувається, коли існує реальна загроза деяким країнам-членам НАТО з боку росії.

3.4 Криза функціоналу МАГАТЕ в умовах реальної воєнної агресії. Case study ситуація навколо Чорнобильської атомної електростанції (лютий-березень 2022 року) та Запорізької атомної електростанції (з березня 2022 року)

Енергетичний шантаж може бути віднесений до інструментів сучасної гібридної війни, водночас саме агресія росії проти України найбільш яскраво виявила проблеми у сфері забезпечення безпеки функціонування ядерних об'єктів. Ситуація, що склалася навколо Чорнобильської атомної електростанції (лютий-березень 2022 року) та Запорізької атомної електростанції (з березня 2022 року) оцінюється Міжнародним агентством з атомної енергії як перша в історії, коли виникла реальна загроза безпеці ядерно-енергетичним об'єктам. Серед факторів підвищення такої небезпеки називаються як сама обстановка воєнних дій, коли неможливо гарантувати фізичну цілісність об'єкта; проблеми в його обслуговуванні, пов'язані, зокрема, з подачею води та електропостачання; складнощі в налагодженні нормальної роботи персоналу, який змушений був працювати в умовах тиску з боку окупантів, тоді як обслуговування атомної станції вимагає уваги та сконцентрованості [34]. Будь-який із зазначених факторів може стати причиною критичного збою в роботі АЕС.

Водночас ситуація в Україні виступила каталізатором кризи у виконанні МАГАТЕ безпекових функцій у сфері використання ядерної енергії. Основні інструменти МАГАТЕ – інспектування ядерних об'єктів та здійснення перевірок і контролю за використанням ядерних матеріалів [35] виявилися не лише мало-ефективними, а іноді й просто неможливими в умовах воєнного часу. Так, 10 березня 2022 року МАГАТЕ повідомило про те, що припинилася передача даних для здійснення моніторингу ядерного матеріалу з ЧАЕС та ЗАЕС; про проблеми з електропостачанням обох АЕС, неможливість здійснювати радіаційний моніторинг, а також про те, що персонал ЧАЕС та ЗАЕС змушений виконувати свої функції в умовах підвищеного стресу, перевтоми та зниження рівня радіаційної безпеки [36].

Слід зауважити, що проблема забезпечення безпеки АЕС виходить за межі двох наведених випадків, оскільки, прагнучи до знищення енергетичної системи України, рф постійно робить об'єкти ядерної енергетики цілями для повітряних атак [37]. Україна посідає сьоме місце у світі за розміром цивільної ядерної програми [38]. При цьому АЕС фактично не лише охоплюють усю територію країни, а й перебувають на близькій відстані від кордонів, зокрема – з країнами Європи (Рисунок 2), що робить їх важливими об'єктами з позиції регіональної безпеки.

Також у контексті гібридної війни дані, пов'язані з атомною енергетикою часто стають предметом інформаційних війн. Зокрема, до таких прийомів може бути віднесена заява росії про наміри України створити власну ядерну зброю

та виправдання захоплення ЧАЕС та ЗАЕС міркуваннями «забезпечення безпеки» [38].

Рисунок 2. Атомні електростанції на території України [37].

Актуальність питання колективної безпеки та необхідності її реформування не викликає сумнівів. ООН, як найбільша структура колективної безпеки, виявилася нездатною забезпечити адекватну реакцію на події російсько-української війни. Тоді як дослідження показує протокольні проблеми прийняття рішень РБ ООН, на сьогодні звертається увага також і на необхідність зміни самого концепту системи колективної безпеки з підтримання миру та врахування нових умов його функціонування [39]. Це корелює з висловленою в даному дослідженні позицією, що традиційна побудова систем колективної безпеки за принципом об'єднання слабких навколо сильних зрештою зробила нестабільною всю систему. Слід погодитись, що в умовах, коли міжнародні інституції виявилися нездатними забезпечити глобальну безпеку, збільшується роль регіонального співробітництва у тому числі – у відриві від визнаних світових лідерів (зокрема, США) [40]. Концепція необхідності побудови системи колективної безпеки без орієнтації на країни-світові лідери, тобто не «зверху-вниз», а «знизу-вверх» має призвести до корінної перебудови всієї системи, коли замість фактичного домінування інтересів сильних країн має поступово вибудуватися система, що заснована на колективних інтересах [41]. До того ж слід погодитися, що доцільним є докорінний перегляд функціоналу й поділ його на обов'язки щодо попередження

агресії та щодо забезпечення захисту [42], адже без останнього компоненту система колективної безпеки не може бути ефективною. Вирішення питання щодо захисту можливе через запропоноване в дослідженні створення безпекових об'єднань, тобто об'єднань самих безпекових структур.

Знаходить підтвердження й висновок про неповне розуміння з боку НАТО сучасних геополітичних змін [20] та нездатність Альянсу адаптувати свою діяльність до нових викликів, особливо – у війсьній сфері [43]. Висновки про те, що останнє розширення Альянсу посилює його вплив, мають лише певні загальні підстави [44]. Проте, побудова колективної безпеки навколо великих і сильних є її слабким місцем, варто поставити питання, чи дійсно це посилить нових членів чи зробить їх ще однією буферною зоною й власне бутафорією загальної системи? Треба ще раз підкреслити, що хоча НАТО й протиставляється як єдиний блок окремим великим фігурантам світової політики (росія, Китай) [45], дослідження показує, що зміни в політичній владі США завдали істотного впливу на стабільність усього блоку НАТО, що значно послабило його сприйняття як дієвого суб'єкта колективної безпеки.

Водночас у пошуках реакції на дестабілізуючу поведінку неможливо урівнювати сторони конфлікту. Так, навряд чи адекватною реакцією буде обмеження військової підтримки обох сторін та дотримання нейтралітету [15], оскільки на практиці це призведе не до зниження ескалації, а до необмеженого права сильного нав'язувати свою волю будь-якому більш слабкому суб'єкту міжнародних відносин.

Висновок про низьку ефективність існуючих договорів та систем безпеки щодо атомних електростанцій також знаходить підтвердження і в інших дослідженнях. Справедливо відмічається, що вся ця система, включаючи МEGATE буде дієвою виключно в умовах миру та налаштованості всіх сторін на співробітництво [46]. Тому необхідним доповненням до доброї волі сторін і міжнародних угод має стати наявність у міжнародного співтовариства також інструментів більш дієвого впливу, зокрема через забезпечення заснованої на міжнародних договорах співпраці безпекових структур у кризових ситуаціях. При цьому запровадження такого захисту має бути превентивним, оскільки забезпечення безпеки ядерних об'єктів під час воєнного конфлікту залежить виключно від політичної волі сторін. Тому слід погодитися, що спроба взяти під контроль АЕС після воєнного вторгнення може значно розширити можливість непередбачуваних наслідків, які, в силу специфіки об'єкту, будуть руйнівними не лише для сторін конфлікту, а й для глобальної безпеки в цілому [47].

ВИСНОВКИ

Станом на сьогодні добровільність участі в безпекових структурах і договорах обумовлює крихкість усієї системи. Історія показує, що дотримання безпекових домовленостей відбувається до тих пір, доки конкретна сторона вважає їх сутте-

вими для власної безпеки та інтересів. Зазвичай це стосується сторін, що мають значний (у т.ч. – значний воєнний) потенціал. Водночас саме це призводить до того, що вихід такого учасника з безпекових угод або їх порушення буде мати суттєві наслідки для глобальної безпеки. Це змушує решту учасників йти на поступки порушнику. Така ситуація демонструє, насамперед, слабкість усього (будь-якого з існуючих сьогодні) безпекового альянсу та потребу його перебудови таким чином, щоб більшість, що залишається могла протистояти викликам, які виникають у зв'язку з виходом або неправомірною поведінкою будь-якої з впливових сторін системи колективної безпеки. Особливо руйнівними будуть наслідки виходу з системи сильних членів. Така ситуація обумовлюється тим, що сучасні системи колективної безпеки будуються за принципом об'єднання більш слабких членів навколо більш сильних.

Суперечності, що унеможливають належну реакцію на безпекові виклики, містяться й у самих протоколах прийняття рішень. Зокрема, існуючі підходи до прийняття рішень ООН уже не відповідають вимогам сучасності, унеможливають адекватну реакцію на акти агресії та не дають змоги протистояти зазіханням на суверенітет та територіальну цілісність її членів. Можливість не просто перебування в структурі РБ ООН, а й можливість використання права вето країною-порушницею міжнародного права є найбільшим парадоксом у прийнятті рішень РБ ООН. Вбачається необхідною зміна протоколів таким чином, щоб країна-агресор була виведена за межі прийняття рішень, а їх право було б обмежено подачею відповідних пояснень.

Попри внутрішню кризу НАТО продовжує залишатися найпотужнішим військово-політичним об'єднанням. Проте існує ціла низка проблем, що потребують вирішення. Насамперед це стосується суперечностей усередині системи щодо фінансування. По-друге, це занадто уповільнена реакція на нові загрози, зокрема ті, що пов'язані з розвитком новітніх технологій. Але головною проблемою є ізольована позиція НАТО навіть коли це стосується глобальних загроз. Обмеження ролі Альянсу захистом виключно його членів є в сучасних умовах вкрай недостатнім для підтримання світової безпеки. Водночас попри наявність прямої загрози деяким країнам-членам НАТО з боку росії, НАТО продовжує політику утримання. Таким чином, необхідний такий перегляд протоколу дій НАТО у разі виникнення загроз не лише колективній, а й глобальній безпеці (зокрема, при виникненні загроз об'єктам атомної енергетики), коли така реакція буде не правом, а обов'язком Альянсу. Враховуючи розширення компетенції НАТО, така реакція може включати інструменти не лише воєнного, а й політичного та технологічного впливу.

Розуміння безпекових загроз поширюється не лише на випадки прямої воєнної агресії. Система цивільних АЕС є сьогодні об'єктом підвищеної небезпеки для всього людства. Будь-яка втрата контролю може обернутися глобальними наслідками. Досвід війни в Україні показав, що МЕГАТЕ, яка показала себе як цілком

дієва структура в мирні часи, виявилася нездатною виконувати свої функції в умовах воєнної агресії саме через дії агресора. Вирішення цієї проблеми бачиться можливим через створення альянсу з силовими безпековими структурами, такими як НАТО й належне відповідне реагування на сучасні виклики.

Результати дослідження можуть бути використані як основа для подальших досліджень щодо реформування системи колективної безпеки.

Подальші дослідження можуть бути сконцентровані на вивченні питання створення безпекових об'єднань (зокрема, МЕГАТЕ – НАТО).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Institute for Economics & Peace. *Global Peace Index*. 2024. URL: <https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2024/06/GPI-2024-web.pdf>
- [2] Ozguc U., Rabbani A. 'Broadening' and 'seeping' collective security in times of health crisis: the COVID-19 pandemic and beyond. *SAGE Journals*. 2023. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/00471178231196070>
- [3] Chen Z. The Failure of Collective Security in the Far East – Take the Japanese Invasion of Northeast as an Example. *Lifelong Education*. 2020. Vol. 9. Iss. 4. URL: https://www.researchgate.net/publication/347247112_The_Failure_of_Collective_Security_in_the_Far_East--Take_the_Japanese_Invasion_of_Northeast_as_an_Example
- [4] Statement of the MFA of Ukraine on the illegitimacy of the russian federation's presence in the UN Security Council and the United Nations as a whole. *Ministry of Foreign Affairs*. 2022. URL: <https://mfa.gov.ua/en/news/zayava-mzs-ukrayini-shchodonelegitimnosti-perebuвання-rosijskoyi-federaciyi-v-radi-bezpeki-oon-ta-organizaciyi-obyednanih-nacij-u-cilomu>
- [5] Hadano T. Collective Security, Peaceful Change, and UN Security Council Reform: Reframing the Debate. *JIOS*. 2018. Vol. 9. Iss. 2. URL: <http://journal-iostudies.org/sites/default/files/2020-01/5JIOSfall18.pdf>
- [6] NATO and Economic Security: A Political Oxymoron or Inevitability? *CSIS*. 2024. URL: <https://www.csis.org/analysis/nato-and-economic-security-political-oxymoron-or-inevitability>
- [7] Ximing J., Yuteng S., Qi Y., Dingyi H., Zhiyuan W. International Security Threat in 21st Century. *Conference: 2020 4th International Seminar on Education, Management and Social Sciences (ISEMSS 2020)*. 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/345084420_International_Security_Threat_in_21st_Century
- [8] Dermawan R. The National interest concept in a globalised international system. *Indonesian Journal of International Relations*. 2020. N 3(2). P. 30–45. URL: https://www.researchgate.net/publication/353226707_THE_NATIONAL_INTEREST_CONCEPT_IN_A_GLOBALISED_INTERNATIONAL_SYSTEM
- [9] Putra A. K., Zaki M. R.-S., Sipahutar B., Hefner H. A., Carson C. M. Agreement on Agriculture WTO: Discourse on Indonesia's Food Security in a Global Context. *Lex Scientia Law Review*. 2024. N 8(1). URL: <https://journal.unnes.ac.id/journals/lslr/article/view/14066>
- [10] Charlius P., Lambert E., Milner H. International Cooperation in International Relations. *Diplomatie : affaires stratégiques et relations internationales. Les Grands dossiers*. 2024. URL: <https://hal.science/hal-04601330/document>

- [11] Singh C. The Panoply of Challenges Facing International Criminal Justice: The United Kingdom's Response to Defining and Responding to Terrorism. *Global Jurist*. 2021. URL: <https://scispace.com/papers/the-panoply-of-challenges-facing-international-criminal-3c87ln5vjp>
- [12] Farmer S. The evolving nexus of cybercrime and terrorism: A systematic review of convergence and policy implications. *Security Journal*. 2025. N 38(29). URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41284-025-00471-7>
- [13] Dmello J. R., Neudecker C. H. Monsoon Marauders and Summer Violence: Exploring the Spatial Relationships between Climate Change and Terrorist Activity in India. *Journal of Applied Security Research*. 2024. N 19. P. 351–376. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/19361610.2024.2322238>
- [14] Chettri N., Sphardic K. C. Effectiveness of the United Nations in Fostering Global Peace. *Technoarete Transactions on Advances in Social Sciences and Humanities*. 2021. Vol. 1. Iss. 2. URL: <https://technoaretepublication.org/socialsciences-humanities/article/effectiveness-united-nations.pdf>
- [15] Nasu H. The End of the United Nations?: The Demise of Collective Security and Its Implications for International Law. *Max Planck Yearbook of United Nations Law Online*. 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/357840947_The_End_of_the_United_Nations_The_Demise_of_Collective_Security_and_Its_Implications_for_International_Law
- [16] Sutikno A. bibliometric analysis of global research on United Nations Security Council sanctions (1990–2023). *Helicon*. 2024. Vol. 10. Iss. 9. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844024062340>
- [17] Kutllovci S., Çekü O. North Atlantic Treaty Organization (NATO) and its Role for Security in the Western Balkans. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2024. N 7(3). URL: <https://ajee-journal.com/north-atlantic-treaty-organization-nato-and-its-role-for-security-in-the-western-balkans>
- [18] Przybylak J. Nuclear power plants in war zones: Lessons learned from the war in Ukraine. *Security and Defence Quarterly*. 2024. N 46(2). P. 84–103. URL: <https://securityanddefence.pl/Nuclear-power-plants-in-war-zones-Lessons-learned-from-the-war-in-Ukraine,174810,0,2.html>
- [19] Rehman F., Khan Y., Khan I. The Role of the NATO in Collective Security and how it has transformed and evolved over the years. *Global Strategic & Securities Studies Review*. 2022. N VII(II). P. 1–6. URL: https://www.researchgate.net/publication/363337825_The_Role_of_the_NATO_in_Collective_Security_and_how_it_has_transformed_and_evolved_over_the_years
- [20] Guchua A. NATO's role in the policy of non-proliferation of weapons of mass destruction and global security: a short overview. *Journal of Liberty and International Affairs*. 2023. N 9(2). P. 495–506. URL: <https://doi.org/10.47305/JLIA2392652>
- [21] NATO. Relations with Russia. 2024. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50090.htm
- [22] Russia ceases to be party to the European Convention on Human Rights. *Council of Europe*. 2022. URL: <https://www.coe.int/en/web/portal/-/russia-ceases-to-be-party-to-the-european-convention-on-human-rights>
- [23] Territorial Integrity of Ukraine: resolution adopted by the General Assembly. *United Nations*. 2014. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/767883?ln=ru&v=pdf>

- [24] Security Council Fails to Adopt Text Urging Member States Not to Recognize Planned 16 March Referendum in Ukraine's Crimea Region. *United Nations*. 2014a. URL: <https://press.un.org/en/2014/sc11319.doc.htm>
- [25] Collective security. *Britannica*. 2025. URL: <https://www.britannica.com/topic/collective-security>
- [26] The russian federation is excluded from the Council of Europe. *Council of Europe*. 2022a. URL: <https://www.coe.int/en/web/kyiv/-/the-russian-federation-is-excluded-from-the-council-of-europe>
- [27] Russia is no longer in the ECHR. What will happen to Ukraine's cases against the Russian Federation. *BBC*. 2022. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-62926473>
- [28] United Nations Charter (full text). *United Nations*. 2025. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>
- [29] Memorandum on security assurances in connection with Ukraine's accession to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons. *Verchovna Rada of Ukraine*. 1994. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_158#Text
- [30] A security strategy for the Black Sea. *Atlantic Council*. 2023. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/a-security-strategy-for-the-black-sea/#h-b-russian-malign-activity>
- [31] Russian federation's decade-long occupation of Crimea marked by widespread violations. *United Nations*. 2024. URL: <https://ukraine.un.org/en/261842-russian-federation%E2%80%99s-decade-long-occupation-crimea-marked-widespread-violations>
- [32] Russian Incursions Expose NATO's Frail Air Defences. *20CEPA*. 2024. URL: <https://cepa.org/article/russian-incursions-expose-natos-frail-air-defenses/>
- [33] Trump casts doubt on willingness to defend NATO allies 'if they don't pay'. *The Guardian*. 2025. URL: <https://www.theguardian.com/us-news/2025/mar/07/donald-trump-nato-alliance-us-security-support>
- [34] Nuclear Safety, Security and Safeguards in Ukraine. *IAEA*. 2025. URL: <https://www.iaea.org/topics/response/nuclear-safety-security-and-safeguards-in-ukraine>
- [35] Statute as amended up to 28 December 1989. *IAEA*. 1989. URL: <https://www.iaea.org/sites/default/files/statute.pdf>
- [36] Update 17 – IAEA Director General Statement on Situation in Ukraine. *IAEA*. 2022. URL: <https://www.iaea.org/newscenter/pressreleases/update-17-iaea-director-general-statement-on-situation-in-ukraine>
- [37] Ukraine: russia-Ukraine War and Nuclear Energy. *World Nuclear Association*. 2025. URL: <https://world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-t-z/ukraine-russia-war-and-nuclear-energy>
- [38] Nuclear Annexation: A New Proliferation Concern? *Stimson*. 2022. URL: <https://www.stimson.org/2022/nuclear-annexation/>
- [39] Grasa R. The myth of collective security and the reform of the Security Council. *CIDOB* 2024. URL: <https://www.cidob.org/en/publications/myth-collective-security-and-reform-security-council>
- [40] Velthuisen A. Why is it essential for emerging powers to focus on decentralised collaborations during geopolitical chaos. *Global Change, Peace & Security*. 2025. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14781158.2025.2488969?src=exp-oa>
- [41] Druzin B. H. Escaping the Logic of Anarchy: A New Model of Collective Security. *Cardozo Journal of International and Comparative Law (JICL)*. 2018. Vol. 19. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4181290

- [42] Charron A. Expanding the UN's Collective Security System: Do the Responsibility to Protect and the Duty to Prevent Conform to its Ideal Elements? *Politikon IAPSS Journal of Political Science*. 2020. N 13(1). P. 33–52. URL: https://www.researchgate.net/publication/341771690_Expanding_the_UN's_Collective_Security_System_Do_the_Responsibility_to_Protect_and_the_Duty_to_Prevent_Conform_to_its_Ideal_Elements
- [43] Beaumont P. D., Wilhelmsen J., Gjerde K. L. Contemporary Security Policy. 2024. Vol. 45. Iss. 3. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13523260.2024.2349393>
- [44] Jaber H. M., Momani H. M. The Geopolitical Implications of NATO's Enlargement in The Nordic Region: The Accession of Finland and Sweden 2022 A Case Study. *Dora sat Human and Social Sciences*. 2024. N 51(6). P. 49–64. URL: https://www.researchgate.net/publication/385610517_The_Geopolitical_Implications_of_NATO's_Enlargement_in_The_Nordic_Region_The_Accession_of_Finland_and_Sweden_2022_A_Case_Study
- [45] Lartey S. Power Dynamics and Geopolitical Relations: A Comprehensive Analysis of the Interactions between Russia, China, Iran, America, and NATO. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/384415021_Power_Dynamics_and_Geopolitical_Relations_A_Comprehensive_Analysis_of_the_Interactions_between_Russia_China_Iran_America_and_NATO
- [46] Wang Y. Security Threats from Nuclear Power Plants in War. *International Journal of Social Sciences and Public Administration*. 2024. N 5(2). P. 243–250. URL: https://www.researchgate.net/publication/388804561_Security_Threats_from_Nuclear_Power_Plants_in_War
- [47] Rezmer J., Szpak A. Legal boundaries: Ensuring protection amidst threats to the Zaporizhzhya Nuclear Power Plant in the Ukraine. *Energy Research & Social Science*. 2024. Vol. 116. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2214629624002913>

REFERENCES

- [1] Global Peace Index. (2024). Institute for Economics & Peace. Retrieved from <https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2024/06/GPI-2024-web.pdf>
- [2] Ozguc, U., & Rabbani, A. (2023). 'Broadening' and 'seeping' collective security in times of health crisis: the COVID-19 pandemic and beyond. *SAGE Journals*. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/00471178231196070>
- [3] Chen, Z. (2020). The Failure of Collective Security in the Far East – Take the Japanese Invasion of Northeast as an Example. *Lifelong Education*, 9(4). Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/347247112_The_Failure_of_Collective_Security_in_the_Far_East--Take_the_Japanese_Invasion_of_Northeast_as_an_Example
- [4] Ministry of Foreign Affairs. (2022). Statement of the MFA of Ukraine on the illegitimacy of the russian federation's presence in the UN Security Council and the United Nations as a whole. Retrieved from <https://mfa.gov.ua/en/news/zayava-mzs-ukrayini-shchodonelegitimnosti-perebuvannya-rosijskoyi-federaciyi-v-radi-bezpeki-oon-ta-organizaciyi-obyednanih-nacij-u-cilomu>
- [5] Hadano, T. (2018). Collective Security, Peaceful Change, and UN Security Council Reform: Reframing the Debate. *JIOS*, 9(2). Retrieved from <http://journal-iostudies.org/sites/default/files/2020-01/5JIOSfall18.pdf>
- [6] CSIS. (2024). NATO and Economic Security: A Political Oxymoron or Inevitability? Retrieved from <https://www.csis.org/analysis/nato-and-economic-security-political-oxymoron-or-inevitability>

- [7] Ximing, J., Yuteng, S., Qi, Y., Dingyi, H., & Zhiyuan, W. (2021). International Security Threat in 21st Century. *Conference: 2020 4th International Seminar on Education, Management and Social Sciences (ISEMSS 2020)* Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/345084420_International_Security_Threat_in_21st_Century
- [8] Dermawan, R. (2020). The National interest concept in a globalised international system. *Indonesian Journal of International Relations*, 3(2), 30–45. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/353226707_THE_NATIONAL_INTEREST_CONCEPT_IN_A_GLOBALISED_INTERNATIONAL_SYSTEM
- [9] Putra, A. K., Zaki, M. R.-S., Sipahutar, B., Hefner, H. A., & Carson, C. M. (2024). Agreement on Agriculture WTO: Discourse on Indonesia's Food Security in a Global Context. *Lex Scientia Law Review*, 8(1) Retrieved from <https://journal.unnes.ac.id/journals/lslr/article/view/14066>
- [10] Charlius, P., Lambert, E., & Milner, H. (2024). International Cooperation in International Relations. *Diplomatie: affaires stratégiques et relations internationales. Les Grands dossiers*. Retrieved from <https://hal.science/hal-04601330/document>
- [11] Singh, C. (2021). The Panoply of Challenges Facing International Criminal Justice: The United Kingdom's Response to Defining and Responding to Terrorism. *Global Jurist*. Retrieved from <https://scispace.com/papers/the-panoply-of-challenges-facing-international-criminal-3c87ln5vjp>
- [12] Farmer, S. (2025). The envolving nexus of cybercrime and terrorism: A systematic review of convergence and policy implications. *Security Journal*, 38(29). Retrieved from <https://link.springer.com/article/10.1057/s41284-025-00471-7>
- [13] Dmello, J. R., & Neudecker, C. H. (2024). Monsoon Marauders and Summer Violence: Exploring the Spatial Relationships between Climate Change and Terrorist Activity in India. *Journal of Applied Security Research*, 19, 351–376. Retrieved from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/19361610.2024.2322238>
- [14] Chettri, N. & Sefhardic, K. C. (2021). Effectiveness of the United Nations in Fostering Global Peace. *Technoarete Transactions on Advances in Social Sciences and Humanities*, 1(2). Retrieved from <https://technoaretepublication.org/socialsciences-humanities/article/effectiveness-united-nations.pdf>
- [15] Nasu, H. (2021). The End of the United Nations?: The Demise of Collective Security and Its Implications for International Law. *Max Planck Yearbook of United Nations Law Online*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/357840947_The_End_of_the_United_Nations_The_Demise_of_Collective_Security_and_Its_Implications_for_International_Law
- [16] Sutikno. (2024). A bibliometric analysis of global research on United Nations Security Council sanctions (1990–2023). *Helicon*, 10(9). Retrieved from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844024062340>
- [17] Kutllovci, S., & Çeku, O. (2024). North Atlantic Treaty Organization (NATO) and its Role for Security in the Western Balkans. *Access to Justice in Eastern Europe*, 7(3) Retrieved from <https://ajee-journal.com/north-atlantic-treaty-organization-nato-and-its-role-for-security-in-the-western-balkans>
- [18] Przybylak, J. (2024). Nuclear power plants in war zones: Lessons learned from the war in Ukraine. *Security and Defence Quarterly*, 46(2), 84–103. Retrieved from <https://securityanddefence.pl/Nuclear-power-plants-in-war-zones-Lessons-learned-from-the-war-in-Ukraine,174810,0,2.html>

- [19] Rehman, F., Khan, Y., & Khan, I. (2022). The Role of the NATO in Collective Security and how it has transformed and evolved over the years. *Global Strategic & Securities Studies Review*, VII(II), 1–6 Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/363337825_The_Role_of_the_NATO_in_Collective_Security_and_how_it_has_transformed_and_evolved_over_the_years
- [20] Guchua, A. (2023). NATO's role in the policy of non-proliferation of weapons of mass destruction and global security: a short overview. *Journal of Liberty and International Affairs*, 9(2), 495–506. Retrieved from <https://doi.org/10.47305/JLIA2392652> g
- [21] NATO. (2024). Relations with Russia. Retrieved from https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50090.htm
- [22] Council of Europe. (2022). Russia ceases to be party to the European Convention on Human Rights. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/portal/-/russia-ceases-to-be-party-to-the-european-convention-on-human-rights>
- [23] United Nations. (2014). Territorial Integrity of Ukraine: resolution adopted by the General Assembly. Retrieved from <https://digitallibrary.un.org/record/767883?ln=ru&v=pdf>
- [24] United Nations. (2014a). Security Council Fails to Adopt Text Urging Member States Not to Recognize Planned 16 March Referendum in Ukraine's Crimea Region. Retrieved from <https://press.un.org/en/2014/sc11319.doc.htm>
- [25] Britannica. (2025). Collective security. Retrieved from <https://www.britannica.com/topic/collective-security>
- [26] Council of Europe. (2022a). The russian federation is excluded from the Council of Europe. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/kyiv/-/the-russian-federation-is-excluded-from-the-council-of-europe>
- [27] BBC. (2022). Russia is no longer in the ECHR. What will happen to Ukraine's cases against the Russian Federation. Retrieved from <https://www.bbc.com/ukrainian/news-62926473>
- [28] United Nations. (2025). United Nations Charter (full text). Retrieved from <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>
- [29] Verchovna Rada of Ukraine. (1994). Memorandum on security assurances in connection with Ukraine's accession to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_158#Text
- [30] Atlantic Council. (2023). A security strategy for the Black Sea. Retrieved from <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/a-security-strategy-for-the-black-sea/#h-b-russian-malign-activity>
- [31] United Nations. (2024). Russian federation's decade-long occupation of Crimea market by widespread violations. Retrieved from <https://ukraine.un.org/en/261842-russian-federation%E2%80%99s-decade-long-occupation-crimea-marked-widespread-violations>
- [32] 20CEPA. (2024). Russian Incursions Expose NATO's Frail Air Defences. Retrieved from <https://cepa.org/article/russian-incursions-expose-natos-frail-air-defenses/>
- [33] The Guardian. (2025). Trump casts doubt on willingness to defend Nato allies 'if they don't pay'. Retrieved from <https://www.theguardian.com/us-news/2025/mar/07/donald-trump-nato-alliance-us-security-support>
- [34] IAEA. (2025). Nuclear Safety, Security and Safeguards in Ukraine. Retrieved from <https://www.iaea.org/topics/response/nuclear-safety-security-and-safeguards-in-ukraine>
- [35] IAEA. (1989). Statute as amended up to 28 December 1989. Retrieved from <https://www.iaea.org/sites/default/files/statute.pdf>
- [36] IAEA. (2022). Update 17 – IAEA Director General Statement on Situation in Ukraine. Retrieved from <https://www.iaea.org/newscenter/pressreleases/update-17-iaea-director-general-statement-on-situation-in-ukraine>

- [37] World Nuclear Association. (2025). Ukraine: russia-Ukraine War and Nuclear Energy. Retrieved from <https://world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-t-z/ukraine-russia-war-and-nuclear-energy>
- [38] Stimpson. (2022). Nuclear Annexation: a New Proliferation Concern? Retrieved from <https://www.stimson.org/2022/nuclear-annexation/>
- [39] Grasa, R. (2024). The myth of collective security and the reform of the Security Council. *CIDOB*. Retrieved from <https://www.cidob.org/en/publications/myth-collective-security-and-reform-security-council>
- [40] Velthuizen, A. (2025). Why is it essential for emerging powers to focus on decentralised collaborations during geopolitical chaos. *Global Change, Peace & Security*. Retrieved from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14781158.2025.2488969?src=exp-oa>
- [41] Druzin, B. H. (2018). Escaping the Logic of Anarchy: a New Model of Collective Security. *Cardozo Journal of International and Comparative Law (JICL)*, 19. Retrieved from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4181290
- [42] Charron, A. (2020). Expanding the UN's Collective Security System: Do the Responsibility to Protect and the Duty to Prevent Conform to its Ideal Elements? *Politikon IAPSS Journal of Political Science*, 13(1), 33–52. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/341771690_Expanding_the_UN's_Collective_Security_System_Do_the_Responsibility_to_Protect_and_the_Duty_to_Prevent_Conform_to_its_Ideal_Elements
- [43] Beaumont, P. D., Wilhelmsen, J., & Gjerde, K. L. (2024). Contemporary Security Policy, 45(3). Retrieved from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13523260.2024.2349393>
- [44] Jaber, H. M., & Momani, HM. (2024). The Geopolitical Implications of NATO's Enlargement in The Nordic Region: The Accession of Finland and Sweden 2022 a Case Study. *Dora sat Human and Social Sciences*, 51(6), 49–64. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/385610517_The_Geopolitical_Implications_of_NATO's_Enlargement_in_The_Nordic_Region_The_Accession_of_Finland_and_Sweden_2022_A_Case_Study
- [45] Lartey, S. (2024). Power Dynamics and Geopolitical Relations: a Comprehensive Analysis of the Interactions between Russia, China, Iran, America, and NATO. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/384415021_Power_Dynamics_and_Geopolitical_Relations_A_Comprehensive_Analysis_of_the_Interactions_between_Russia_China_Iran_America_and_NATO
- [46] Wang, Y. (2024). Security Threats from Nuclear Power Plants in War. *International Journal of Social Sciences and Public Administration*, 5(2), 243–250. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/388804561_Security_Threats_from_Nuclear_Power_Plants_in_War
- [47] Rezmer, J., & Szpak, A. (2024). Legal boundaries: Ensuring protection amidst threats to the Zaporizhzhya Nuclear Power Plant in the Ukraine. *Energy Research & Social Science*, 116. Retrieved from <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2214629624002913>

Роман Вікторович Вереша

Доктор юридичних наук, професор

Кафедра кримінального та адміністративного права

Академія адвокатури України

01032, бульв. Тараса Шевченка, 27, Київ, Україна

Email: rveresha777@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4996-0283>

Roman V. Veresha

Doctor of Law, Professor

Department of Criminal and Administrative Law

Academy of Advocacy of Ukraine

01032, 27 Tarasa Shevchenka Blvd., Kyiv, Ukraine

Рекомендоване цитування: Вереша Р. В. Сучасні ризики і проблеми міжнародних безпекових інституцій та шляхи їх подолання. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. №3. С. 125–149.

Suggested Citation: Veresha, R. V. (2025). Current Risks and Problems of International Security Institutions and Ways to Overcome Them. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 32(3), 125–149.

Стаття надійшла / Submitted: 10/07/2025

Доопрацьовано / Revised: 08/08/2025

Схвалено до друку / Accepted: 29/09/2025